

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลของกรวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายโดยพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี” นี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๗ รูป จากแบบสอบถามทั้งหมด ๑๙๕ ชุด ได้คัดแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด ๑๗๗ ชุด เท่ากลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ และ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ๔.๑.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ
- ๔.๑.๒ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านพรรษา
- ๔.๑.๓ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านตำแหน่ง
- ๔.๑.๔ สถานภาพส่วนบุคคลด้านวุฒิการศึกษาทางโลก
- ๔.๑.๕ สถานภาพส่วนบุคคลในด้านวุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)
- ๔.๑.๖ สถานภาพของวัด

๔.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีซึ่งวิเคราะห์โดยรวมและวิเคราะห์เป็นรายด้านรวม ๕ ด้าน ดังนี้

- ๔.๒.๑ สภาพการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายโดยพระสงฆ์ในภาพรวม
- ๔.๒.๒ สภาพการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ๔.๒.๓ สภาพการจัดการศึกษาด้านพัฒนาชุมชนและสังคม
- ๔.๒.๔ สภาพการจัดการศึกษาด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๔.๒.๕ สภาพการจัดการศึกษาด้านการจัดแหล่งความรู้

๔.๒.๖ สภาพการจัดการศึกษาด้านนันทนาการ

๔.๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์เมื่อจำแนกตาม พระอารามหลวง วัดราษฎร์

๔.๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์ เมื่อจำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก วุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)

๔.๕ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ดังต่อไปนี้

๑. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ ปรากฏผลดังตาราง ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (รูป)	ร้อยละ
อายุ	๒๐-๓๕ ปี	๔๘	๒๗.๑
	๔๐-๕๕ ปี	๑๐๒	๕๗.๖
	๖๐-๗๕ ปี	๒๗	๑๕.๓
	๘๐ ปีขึ้นไป	-	-
รวม		๑๗๗	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างช่วงอายุ ๔๐-๕๕ ปี จำนวน ๑๐๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖ รองลงมาคือ ระหว่างอายุ ๒๐-๓๕ ปี จำนวน ๔๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑ ระหว่างอายุ ๖๐-๗๕ ปี จำนวน ๒๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓ ส่วนอายุ ๘๐ ปีขึ้นไปไม่มีผู้ตอบแบบสอบถาม

๒. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านพรรษา

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านพรรษา ปรากฏผลดังตาราง ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลพระสังฆาธิการผู้ตอบ
แบบสอบถามในด้านพรรษา

	สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
พรรษา	๑-๒๐ พรรษา	๑๐๕	๕๕.๓
	๒๑-๔๐ พรรษา	๖๑	๓๔.๕
	๔๑-๖๐ พรรษา	๑๑	๖.๒
	๖๑ พรรษาขึ้นไป	-	-
	รวม	๑๗๗	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า พระสังฆาธิการ มีพรรษา ๑-๒๐ จำนวน ๑๐๕ รูป คิดเป็น ร้อยละ ๕๕.๓ พรรษา ๒๑-๔๐ มีจำนวน ๖๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕ พรรษา ๔๑-๖๐ มีจำนวน ๑๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖.๒ พรรษา ๖๑ ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถาม

๓. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านตำแหน่ง

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน
ตำแหน่ง ปรากฏผลดังตาราง ๔.๓

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลพระสังฆาธิการผู้ตอบ
แบบสอบถามในด้านตำแหน่ง

	สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
ตำแหน่ง	เจ้าอาวาส	๖๓	๓๕.๖
	รองเจ้าอาวาส	๑๗	๙.๖
	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	๕๗	๕๔.๘
	รวม	๑๓๗	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า พระสังฆาธิการที่ตอบแบบสอบถาม ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส
จำนวน ๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖ รองเจ้าอาวาส จำนวน ๑๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๖ ผู้ช่วยเจ้า
อาวาส จำนวน ๕๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๘

๔. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิการศึกษาทางโลก

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิการศึกษาทางโลก ปรากฏผลดังตาราง ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิการศึกษาทางโลก

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (รูป)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาทางโลก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๒๓	๖๕.๕
	ปริญญาตรี	๔๖	๒๖.๐
	สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๔.๕
รวม		๑๗๗	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ๑๒๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๕ ระดับปริญญาตรี มีจำนวน ๔๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐ และ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๕

๕. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี) ปรากฏผลดังตาราง ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (รูป)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)	ไม่ได้ศึกษา(บาลี)	๑๑๗	๖๖.๑
	เปรียญธรรม ๑-๓ ประโยค	๓๘	๒๑.๕
	เปรียญธรรม ๔-๖ ประโยค	๑๕	๑๐.๗
	เปรียญธรรม ๗-๙ ประโยค	๓	๑.๗
รวม		๑๗๓	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ศึกษา(บาลี) จำนวน ๑๑๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑ ผู้เรียนเปรียญธรรม ๑-๓ ประโยค มีจำนวน ๓๘ รูป คิดเป็น

ร้อยละ ๒๑.๕ มีเปรียญธรรม ๔-๖ ประโยค จำนวน ๑๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗ และมีเปรียญธรรม ๗-๘ ประโยค จำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๗

๖. สถานภาพของวัด

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของวัด ปรากฏผลดังตาราง ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพของวัด

	สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
สถานภาพของวัด	พระอารามหลวง	๘	๔.๕
	วัดราษฎร์	๑๖๕	๘๕.๕
	รวม	๑๗๓	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามอยู่พระอารามหลวง จำนวน ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๕ วัดราษฎร์ จำนวน ๑๖๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕

๔.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาตามอัยยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีซึ่งวิเคราะห์โดยภาพรวม

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามอัยยาศัยโดยพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี ได้แบ่งเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดแหล่งความรู้ และด้านนันทนาการ รวมมีทั้งหมด ๔๕ ข้อ

โดยใช้ค่าเกณฑ์การวิเคราะห์แปลผลของ เบสท์ (John W. Best ๑๙๗๐ : ๑๕๐) ดังนี้
 ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๕ หมายถึง สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๕ หมายถึง สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ น้อย
 ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๕ หมายถึง สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๕ หมายถึง สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ มาก
 ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด

๑. ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยโดยพระสงฆ์ในจังหวัด
ปทุมธานีโดยภาพรวม ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖ แสดงสภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยโดยพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีในภาพรวม

ที่	การจัดการศึกษาตามอัยาศัยโดยพระสงฆ์	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
๑.	ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต	๓.๒๓	๐.๘๕	ปานกลาง
๒.	ด้านพัฒนาชุมชนและสังคม	๓.๔๑	๐.๘๔	ปานกลาง
๓.	ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓.๔๖	๐.๖๓	ปานกลาง
๔.	ด้านการจัดแหล่งความรู้	๓.๑๐	๐.๕๕	ปานกลาง
๕.	ด้านนันทนาการ	๓.๑๕	๐.๖๓	ปานกลาง
รวม		๓.๑๕	๐.๖๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ในภาพรวมสภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยโดยพระสงฆ์
ในจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๖๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยโดยพระสงฆ์ใน
จังหวัดปทุมธานี ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับดังนี้ ๑) ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X} =$
๓.๒๓, S.D. = ๐.๘๕) ๒) ด้านพัฒนาชุมชนและสังคม ($\bar{X} = ๓.๔๑$, S.D. = ๐.๘๔) ๓) ด้านอนุรักษ์
ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D. = ๐.๖๓) ๔) ด้านการจัดแหล่งความรู้
($\bar{X} = ๓.๑๐$, S.D. = ๐.๕๕) ๕) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๖๓)

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาโดยพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี
ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ปรากฏในตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้อที่	การจัดการศึกษาตามอัยาศัยโดยพระสงฆ์	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
๑.	จัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน	๓.๓๖	๑.๓๑	ปานกลาง
๒.	จัดบวชชีพราหมณ์ในโอกาสต่างๆ เช่น วันมาฆบูชา เป็นต้น	๓.๒๓	๑.๒๕	ปานกลาง
๓.	สนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนใน ชุมชนตามกลุ่มสนใจ	๒.๖๓	๑.๒๕	ปานกลาง
๔.	จัดแสดงพระธรรมเทศนาในวันพระและในโอกาสวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา	๔.๑๕	๐.๕๘	มาก
๕.	ให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตครอบครัว ปัญหาสุขภาพจิตแก่ ประชาชน โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็น แนวทางแก้ปัญหา	๓.๒๑	๑.๒๓	ปานกลาง
๖.	จัดโครงการอบรมเยาวชน เข้าค่ายคุณธรรม	๓.๑๘	๑.๔๑	ปานกลาง
๗.	ส่งเสริมหรือจัดโครงการอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน	๓.๓๗	๑.๒๖	ปานกลาง
๘.	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลิกยาเสพติด บำบัดประชาชน ที่ติดสารเสพติดให้มีสุขภาพกายและจิตปกติ	๓.๐๐	๑.๒๔	ปานกลาง
๙.	จัดกิจกรรมและบริการสาธารณะสงเคราะห์ เช่น บำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ให้ที่พักพิง แก่ผู้ยากไร้ ผู้ประสบภัย	๒.๕๐	๑.๒๓	ปานกลาง
รวม		๓.๒๓	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัด
ปทุมธานี ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๓, S.D.=๐.๘๕$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดแสดงพระธรรมเทศนาในวันพระและโอกาสวัน
สำคัญทางพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่า ($\bar{X} = ๔.๑๕, S.D.=๐.๕๘$) และส่วนการจัด
การศึกษาข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี
ด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม

ข้อที่	การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยพระสงฆ์	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
๑๐.	จัดกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมใน วัดและชุมชน เช่นการส่งเสริมการปลูกป่า เป็นต้น	๓.๓๔	๑.๒๖	ปานกลาง
๑๑.	จัดกิจกรรมให้ความรู้ และส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอย ภายในวัดและชุมชน	๓.๒๕	๑.๑๑	ปานกลาง
๑๒.	ให้ความร่วมมือและสนับสนุนราชการเกี่ยวกับการ บริหารการปกครอง และกิจกรรมด้านความมั่นคง	๓.๔๑	๑.๑๕	ปานกลาง
๑๓.	ส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยในชุมชนและการเมือง ระดับชาติ เช่น ให้วัดเป็นหน่วยเลือกตั้ง เป็นต้น	๓.๕๓	๑.๒๘	มาก
๑๔.	ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนแก่ชุมชนและ สังคม แจกทุนการศึกษา	๓.๕๑	๑.๑๐	มาก
๑๕.	จัดกิจกรรมชุมชนลด ละเลิก อบายมุขต่างๆในชุมชน	๓.๔๐	๑.๒๒	มาก
๑๖.	จัดบริการข่าวสาร ข้อมูล สารสนเทศด้วยวิธีการต่างๆ เช่น เว็บไซต์ วารสาร จุลสาร หอกระจายข่าว	๓.๐๓	๑.๒๕	ปานกลาง
๑๗.	เอื้อเฟื้อสถานที่ในการจัดงานประชุมต่างๆในชุมชน	๓.๗๓	๑.๑๕	มาก
๑๘.	จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดให้กับเยาวชนใน ชุมชนที่วัด ในรูปแบบต่างๆ	๓.๑๔	๑.๒๑	ปานกลาง
รวม		๓.๔๑	๐.๘๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัด
ปทุมธานี ด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๑$, S.D.=
๐.๘๔)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนแก่ชุมชน
และสังคม แจกทุนการศึกษา อยู่ในระดับมากมีค่า ($\bar{X} = ๓.๕๑$, S.D.= ๑.๑๐) เอื้อเฟื้อสถานที่ใน
การจัดงานประชุมต่างๆในชุมชน อยู่ในระดับมากมีค่า ($\bar{X} = ๓.๗๓$, S.D.= ๑.๑๕) ส่งเสริมวิถีชีวิต

ประชาธิปไตยในชุมชนและการเมืองระดับชาติ เช่น ให้วัดเป็นหน่วยเลือกตั้ง เป็นต้น อยู่ในระดับ
 มากมีค่า ($\bar{X} = ๓.๕๓$, S.D.= ๑.๒๘) และ จัดกิจกรรมชุมชนลด ละเลิก อบายมุขต่างๆในชุมชน อยู่
 ในระดับมากมีค่า ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D.= ๑.๒๒) และรายชื่ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้าน
 อนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิ
 ปัญญาท้องถิ่น

ข้อที่	การจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายโดยพระสงฆ์	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
๑๕.	จัดตั้งบาตรเทโวโรหณะ ช่วงออกพรรษาทุกปี	๔.๒๐	๑.๑๑	มาก
๒๐.	จัดพิธีเวียนเทียนในช่วงสำคัญทางพระพุทธศาสนา วัน มาฆบูชา วันวิสาขบูชา	๔.๕๕	๐.๓๘	มากที่สุด
๒๑.	จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนพิธี และส่งเสริม การสวดมนต์สรภัญญะของนักเรียน	๓.๔๖	๑.๓๓	ปานกลาง
๒๒.	บริการพิธีกรรมทางศาสนา ทำบุญอายุ ทำบุญขึ้นบ้าน ใหม่ การโกนผมจุก เป็นต้น	๔.๐๐	๑.๐๖	มาก
๒๓.	จัดงานประจำปีภายในวัด เช่น ปิดทองพระประจำปี	๓.๖๓	๑.๒๕	มาก
๒๔.	จัดประเพณีรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ ทุกปี	๓.๕๘	๑.๒๔	มาก
๒๕.	มีบทบาทในการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟู วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒.๘๕	๑.๒๕	ปานกลาง
๒๖.	จัดพิธีกวนข้าวทิพย์หรือข้าวมธุปายาส ประจำปี	๒.๓๒	๑.๓๔	น้อย
๒๗.	ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ธนาคารข้าว กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร ชมรม ผู้สูงอายุ	๒.๔๓	๑.๓๖	น้อย
รวม		๓.๔๖	๐.๓๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามอริยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D.= ๐.๓๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดพิธีเวียนเทียนในช่วงสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่า ($\bar{X} = ๔.๕๕$, S.D.= ๐.๓๘) จัดตักบาตรเทโวโรหณะ ช่วงออกพรรษาทุกปี อยู่ในระดับมาก มีค่า ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D.= ๑.๑๑) จัดพิธีกวนข้าวทิพย์หรือข้าวมธุปายาส ประจำปี อยู่ในระดับน้อย มีค่า ($\bar{X} = ๒.๓๒$, S.D.= ๑.๓๔)

๕. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านการจัดแหล่งความรู้ ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาด้านการจัดแหล่งความรู้

ข้อที่	การจัดการศึกษาตามอริยาศัยโดยพระสงฆ์	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
๒๘.	จัดสร้างห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ ในวัดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของพระภิกษุ และ ประชาชนทั่วไป	๓.๒๓	๑.๓๕	ปานกลาง
๒๙.	จัดสร้างพิพิธภัณฑ์ในวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ในเรื่องศิลปกรรม โบราณวัตถุและ เรื่องประวัติศาสตร์	๒.๘๖	๑.๓๓	ปานกลาง
๓๐.	จัดสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมได้แก่ โบสถ์ วิหาร สถูปเจดีย์ ศาลาราย หอไตร	๓.๒๘	๑.๒๘	ปานกลาง
๓๑.	ใช้วัดเป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประจำตำบล	๒.๕๕	๑.๓๕	ปานกลาง
๓๒.	มีส่วนร่วมดำเนินการ สถานีวิทยุชุมชน เพื่อเผยแพร่ธรรมะ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ	๒.๘๒	๑.๔๔	ปานกลาง
๓๓.	ส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมะศึกษาของนักเรียน และเยาวชน	๓.๖๕	๑.๒๓	มาก
๓๔.	มีส่วนร่วมดำเนินการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกสามัญและแผนกบาลี	๓.๔๐	๑.๒๖	ปานกลาง
๓๕.	ส่งเสริมศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในวัดหรือชุมชน	๒.๓๕	๑.๔๒	ปานกลาง
๓๖.	จัดโครงการบวชต้นไม้ หรือ ต้นไม้สอนคน โดยการเขียนคำกลอนสอนธรรมที่ต้นไม้	๒.๘๔	๑.๔๑	ปานกลาง
รวม		๓.๑๐	๐.๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามอริยาธัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี ด้านการจัดแหล่งความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๐$, S.D. = ๐.๕๕)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมชาติของนักเรียน และเยาวชน อยู่ในระดับมากมีค่า ($\bar{X} = ๓.๖๕$, S.D. = ๑.๒๓) และรายข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

๖. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี ด้านนันทนาการ ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาด้านนันทนาการ

ข้อที่	การจัดการศึกษาตามอริยาธัยโดยพระสงฆ์	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
๓๗.	ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาในชุมชน งบประมาณ อุปกรณ์กีฬา	๒.๘๖	๑.๓๓	ปานกลาง
๓๘.	ส่งเสริมการเรียนรู้ชีวิต เช่น วัฏจักร ให้อาหารปลาเต่า	๒.๕๓	๑.๓๗	ปานกลาง
๓๙.	จัดกิจกรรมบันเทิง โดยใช้สื่อพื้นบ้านส่งเสริมการเรียนรู้	๒.๕๘	๑.๒๑	ปานกลาง
๔๐.	ส่งเสริมสนับสนุนสร้างสวนสุขภาพ สนามเด็กเล่นภายในวัด หรือ ในชุมชน	๒.๕๖	๑.๒๐	ปานกลาง
๔๑.	เอื้อเฟื้อสถานที่วัดเพื่อออกกำลังกาย	๒.๕๘	๑.๒๔	ปานกลาง
๔๒.	ส่งเสริมสนับสนุนด้วยงบประมาณชมรมดนตรีไทยและดนตรีสากลของเยาวชนหรือโรงเรียนในชุมชน	๒.๕๒	๑.๓๐	ปานกลาง
๔๓.	เอื้อเฟื้อสถานที่ หรือส่งเสริมการแสดง เช่น ลิเก โขนหนังตะลุง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านความบันเทิง	๒.๕๖	๑.๓๐	ปานกลาง
๔๔.	ส่งเสริมการชมมวยพื้นบ้านและอนุรักษ์ศิลปะไทย	๒.๒๓	๑.๒๑	น้อย
๔๕.	จัดบริเวณวัดให้เป็นสวนหย่อมให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ	๓.๓๒	๑.๓๒	ปานกลาง
รวม		๓.๑๕	๐.๗๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี ด้านนันทนาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๓๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ ส่งเสริมการชมมวยพื้นบ้านและอนุรักษ์ศิลปะไทย อยู่ในระดับน้อย มีค่า ($\bar{X} = ๒.๒๓$, S.D. = ๐.๒๑)

๔.๓ การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอัยาศัยของพระสังฆาธิการเมื่อจำแนกตาม พระอารามหลวง วัดราษฎร์ ใช้การทดสอบค่าที (t – test) ตามตารางที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาตามอัยาศัยของพระสังฆาธิการเมื่อจำแนกตามพระอารามหลวง และวัดราษฎร์

ที่	การจัดการศึกษาตามอัยาศัย โดยพระสงฆ์	พระอารามหลวง (n = ๘)		วัดราษฎร์ (n = ๑๖๕)		t	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑.	ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต	๓.๓๕	๐.๕๑	๓.๒๒	๐.๘๖	๐.๔๑	๐.๖๘
๒.	ด้านพัฒนาชุมชนและสังคม	๓.๓๕	๑.๒๒	๓.๔๒	๐.๘๓	-๐.๒๓	๐.๘๒
๓.	ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓.๑๓	๐.๕๘	๓.๔๘	๐.๓๓	-๑.๑๖	๐.๒๕
๔.	ด้านการจัดแหล่งความรู้	๒.๘๕	๐.๕๘	๓.๑๑	๐.๕๖	-๐.๖๒	๐.๕๓
๕.	ด้านนันทนาการ	๓.๐๖	๐.๕๑	๓.๒๐	๐.๓๓	-๐.๕๔	๐.๕๙
รวม		๓.๐๖	๐.๕๑	๓.๒๐	๐.๓๓	-๐.๕๔	๐.๕๙

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ภาพรวมการจัดการศึกษาตามอัยาศัยของพระสังฆาธิการเมื่อจำแนกตามสถานภาพของวัด คือ พระอารามหลวงมีค่า ($\bar{X} = ๓.๐๖$, S.D. = ๐.๕๑) และวัดราษฎร์มีค่า ($\bar{X} = ๓.๒๐$, S.D. = ๐.๓๓) ค่า t = -๐.๕๔ พระสังฆาธิการเมื่อจำแนกตามสถานภาพของวัดมีการจัดการศึกษาตามอัยาศัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สำหรับรายด้าน พบว่าการจัดการศึกษาตามอัยาศัยทุกๆด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์ เมื่อจำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก วุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี) ANOVA

๑. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์จำแนกตาม อายุ ตามตารางที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์จำแนกตาม อายุ

อายุ	จำนวน(n)	$\bar{X}$	S.D.	F	sig
๒๐-๓๕ ปี	๔๘	๓.๒๑	๐.๓๒		
๔๐-๕๕ ปี	๑๐๒	๓.๑๖	๐.๓๔		
๖๐-๗๕ ปี	๒๓	๓.๒๕	๐.๓๔		
๘๐ ปีขึ้นไป	-	-	-		
รวม	๑๗๓	๓.๑๕	๐.๓๓	๐.๓๔	๐.๗๑

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง ๔.๑๔ พบว่า การจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์เมื่อจำแนกตามอายุ ๔ ระดับ คือ อายุระหว่าง ๒๐-๓๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๒๑$, S.D. = ๐.๓๒), ๔๐-๕๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๑๖$, S.D. = ๐.๓๔), ๖๐-๗๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๒๕$, S.D. = ๐.๓๔), และ ๘๐ ปีขึ้นไป โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๓๓) มีค่า F = ๐.๓๔ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) พบว่า พระสังฆาธิการในกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน มีการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายในจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์
จำแนกตาม พรรษา ตามตารางที่ ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์
จำแนกตาม พรรษา

พรรษา	จำนวน(n)	$\bar{X}$	S.D.	F	sig
๑-๒๐ พรรษา	๑๐๕	๓.๒๓	๐.๖๕		
๒๑-๔๐ พรรษา	๖๑	๓.๑๕	๐.๖๐		
๔๑-๖๐ พรรษา	๑๑	๓.๑๐	๐.๖๕		
๖๑ พรรษาขึ้นไป	-	-	-		
รวม	๑๗๗	๓.๑๕	๐.๖๓	๐.๓๒	๐.๖๒

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง ๔.๑๕ พบว่า การจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์เมื่อจำแนกตาม
พรรษา ๔ ระดับ คือ ๑-๒๐ พรรษา ($\bar{X} = ๓.๒๓$, S.D. = ๐.๖๕), ๒๑-๔๐ พรรษา ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. =
๐.๖๐), ๔๑-๖๐ พรรษา ($\bar{X} = ๓.๑๐$, S.D. = ๐.๖๕), และ ๖๑ พรรษาขึ้นไปโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} =$
๓.๑๕, S.D. = ๐.๖๓) มีค่า F = ๐.๓๒ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) พบว่า
พระสงฆ์ในในกลุ่มพรรษาที่แตกต่างกัน มีการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายในจังหวัดปทุมธานี ไม่
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์จำแนก
ตามวุฒิการศึกษาทางโลก ตามตารางที่ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์
จำแนกตาม วุฒิการศึกษาทางโลก

วุฒิการศึกษาทางโลก	จำนวน(n)	$\bar{X}$	S.D.	F	sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๒๓	๓.๑๖	๐.๖๕		
ปริญญาตรี	๔๖	๓.๒๘	๐.๖๓		
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๓.๑๕	๐.๖๕		
รวม	๑๗๗	๓.๑๕	๐.๖๓	๐.๔๕	๐.๖๔

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง ๔.๑๖ พบว่า การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์เมื่อจำแนกตามวุฒิ การศึกษาทางโลก แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = ๓.๓๖$, S.D. = ๐.๗๕), ปริญญาตรี ($\bar{X} = ๓.๒๘$, S.D. = ๐.๗๓), และสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๓๕) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๗๓) มีค่า F เท่ากับ ๐.๔๕ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) พบว่า พระสังฆาธิการในที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์จำแนกตาม วุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี) ตามตารางที่ ๔.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)

วุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)	จำนวน(N)	$\bar{X}$	S.D.	F	sig
ไม่ได้ศึกษา(บาลี)	๑๑๗	๓.๑๕	๐.๗๕		
เปรียญธรรม ๑-๓ ประโยค	๓๘	๓.๐๕	๐.๖๕		
เปรียญธรรม ๔-๖ ประโยค	๑๕	๓.๔๐	๐.๕๖		
เปรียญธรรม๗-๙ ประโยค	๓	๓.๖๐	๐.๐๘		
รวม	๑๗๓	๓.๑๕	๐.๗๓	๑.๐๗	๐.๓๖

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง ๔.๑๗ พบว่า การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์เมื่อจำแนกตามวุฒิ การศึกษาทางธรรม(บาลี) แบ่งเป็น ๔ ระดับ คือ ไม่ได้ศึกษา(บาลี) ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๗๕), เปรียญธรรม ๑-๓ ประโยค ($\bar{X} = ๓.๐๕$, S.D. = ๐.๖๕),เปรียญธรรม ๔-๖ ประโยค ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๕๖),และเปรียญธรรม๗-๙ ประโยค($\bar{X} = ๓.๖๐$, S.D. = ๐.๐๘) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๗๓) มีค่า F เท่ากับ ๑.๐๗โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) พบว่า พระสังฆาธิการในกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม(บาลี)ที่แตกต่างกัน มีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๕ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี

๔.๕.๑ ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ทั้ง ๕ ด้าน

ปัญหาอุปสรรคด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตดังแสดงตามตารางที่ ๔.๑๘

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

รายการปัญหาอุปสรรค	ความถี่
๑. ขาดบุคลากรในการดำเนินการ	๑๕
๒. งบประมาณสนับสนุน	๑๕
๓. สื่ออุปกรณ์ในการสื่อสารที่ใช้ในการพัฒนา	๔
๔. คนในชุมชนไม่มีเวลาเข้าวัด	๑๐
๕. เด็กส่วนมากยากจนขาดความอบอุ่นไม่สนใจวัดและธรรมะ	๒
๖. การทำงานไม่เป็นระบบต่างคนต่างคิดต่างทำขาดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน	๓
๗. ขาดความร่วมมือจากชุมชนผู้นำท้องถิ่น	๑๒
๘. ระดับความรู้ความสามารถของพระสงฆ์ด้านการพัฒนา	๑
๙. คนในชุมชนติดยาเสพติด	๑

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบมากในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๓ อันดับแรก คือ เรื่องงบประมาณสนับสนุน ขาดบุคลากรในการดำเนินการ และขาดความร่วมมือจากชุมชนผู้นำท้องถิ่น ความถี่(๑๕, ๑๕, และ ๑๒) ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคด้านพัฒนาชุมชนและสังคม ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๑๕
 ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบาย ด้านพัฒนาชุมชนและสังคม

รายการปัญหาอุปสรรค	ความถี่
๑. ความยากจนของชาวบ้านทำให้คนในชุมชนไม่สนใจพระและศาสนา	๑
๒. ขาดการประสานงานติดต่อกับผู้นำชุมชน	๒
๓. ปัญหายาเสพติดของเยาวชนในชุมชน	๒
๔. การแบ่งแยกทางความคิดของคนในสังคมปัจจุบัน	๒
๕. ขาดความร่วมมือจากพระลูกวัดและคนในชุมชน	๕
๖. ขาดบุคลากรในการช่วยพัฒนา	๖
๗. ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล	๑๐
๘. ขาดแรงจูงใจจากทางวัดและชุมชนที่จะพัฒนา	๒
๙. หน่วยงานราชการไม่ให้ความสำคัญการพัฒนาในแนวทางของพระสงฆ์	๒
๑๐. มีเทศบาลและอบต.พัฒนาอยู่แล้ว	๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบมากในการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านพัฒนาชุมชนและสังคม ๑ อันดับแรก คือ ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล, ขาดความร่วมมือจากพระลูกวัดและคนในชุมชน, และขาดบุคลากรในการช่วยพัฒนา โดยมีความถี่ (๑๐, ๕, และ ๖) ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรค ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังแสดง ตาม
ตารางที่ ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายการปัญหาอุปสรรค	ความถี่
๑. ไม่มีเวลาเข้าวัดปฏิบัติธรรม	๑
๒. ขาดงบประมาณจากเทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน	๓
๓. ผู้นำและชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย	๔
๔. สถานที่ที่จัดภายในวัดไม่เพียงพอเหมาะสม	๑
๕. ไม่มีผู้ที่รักษาวัฒนธรรมความรู้ท้องถิ่น	๓
๖. ขาดผู้สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมแบบเก่าๆ	๒
๗. ขาดบุคลากรดำเนินการ	๕
๘. ไม่มีผู้ริเริ่มทำโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม	๒
๙. ขาดการประสานงานความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย	๓
๑๐. ความเจริญด้านวัตถุมากทำให้วัฒนธรรมเก่าๆพัฒนาฟื้นฟูยาก	๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบมากในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของ
พระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๓ อันดับแรก คือ
ความเจริญด้านวัตถุมากทำให้วัฒนธรรมเก่าๆพัฒนาฟื้นฟูยาก, ขาดงบประมาณจากเทศบาลและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน,และ ขาดบุคลากรดำเนินการ โดยมีค่าความถี่(๕, ๓, และ ๕)
ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคด้านการจัดแหล่งความรู้ ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการจัดแหล่งความรู้

รายการปัญหาอุปสรรค	ความถี่
๑. ขาดวัสดุภัณฑ์ เช่น แก้ว โต๊ะ ในการจัดแหล่งให้ความรู้	๑
๒. ขาดอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้	๒
๓. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดแหล่งเรียนรู้	๕
๔. ขาดพระภิกษุและสามเณรที่สนใจเรียนน้อย	๑
๕. คนในชุมชนขาดความสนใจไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษานอกโรงเรียน	๓
๖. ขาดงบประมาณการจัดแหล่งเรียนรู้	๖
๗. ขาดแคลนหนังสือ	๒
๘. ขาดความร่วมมือจากชาวบ้าน	๓
๙. เด็กเยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจเรียนรู้ด้วยตัวเองส่วนมากเรียนภาคบังคับกับทั้งหมด	๑๔
๑๐. มีหน่วยงานราชการทำอยู่แล้ว	๓
๑๑. เยาวชนไม่สนใจห้องสมุดเพราะมีอินเทอร์เน็ตหาข้อมูลง่ายกว่า	๑๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบมากในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ๑ อันดับแรก คือ เด็กเยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจเรียนรู้ด้วยตัวเองส่วนมากเรียนภาคบังคับกับทั้งหมด, เยาวชนไม่สนใจห้องสมุดเพราะมีอินเทอร์เน็ตหาข้อมูลง่ายกว่า, ขาดงบประมาณการจัดแหล่งเรียนรู้ โดยมีค่าความถี่ (๑๔, ๑๑, และ ๖) ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคด้านนันทนาการ ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านนันทนาการ

รายการปัญหาอุปสรรค	ความถี่
๑. ขาดงบประมาณสนับสนุน	๕
๒. ขาดอุปกรณ์และเครื่องมือดำเนินการ	๒
๓. ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เรื่องส่งเสริมสุขภาพ	๒
๔. ผู้อุปถัมภ์อุปกรณ์กีฬา	๑
๕. ประชาชนไม่มีเวลาที่จะออกกำลังกาย	๕
๖. ลิเก ลำตัด โขน คนรุ่นใหม่ไม่นิยมดู และมีราคาแพง	๘
๗. สถานที่ไม่เอื้ออำนวย	๑

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบมากในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านนันทนาการ ๓ อันดับแรก คือ ขาดงบประมาณสนับสนุน, ลิเก ลำตัด โขน คนรุ่นใหม่ไม่นิยมดู และมีราคาแพง, ประชาชนไม่มีเวลาที่จะออกกำลังกาย โดยมีความถี่ (๕, ๘, และ ๕) ตามลำดับ

๔.๕.๒ แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยพระสงฆ์ในจังหวัด

ปทุมธานี

แนวทางส่งเสริมด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๒๓

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงแนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	ความถี่
๑. จัดฝึกอบรมวิทยากรให้มีความรู้ความสามารถด้านต่างๆ	๕
๒. ควรมีวันหยุดเพิ่มอีก ๑ วัน เพื่อให้มีเวลาเข้าวัดมากขึ้น	๑
๓. ควรจัดสรรงบประมาณมากขึ้นและชัดเจน	๓
๔. บวชนเณรภาคฤดูร้อน บวชชีพรามณ์เพื่อพัฒนาจิตให้มากขึ้น	๑
๕. จัดให้มีการอบรมธรรมะทุกวันศุกร์	๑
๖. ประชาสัมพันธ์บอกข่าวให้ชาวบ้านรู้จะได้ตื่นตัวหาความรู้	๔
๗. ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพให้คนในชุมชนมากขึ้น	๒
๘. แยกทุนการศึกษา อบรมศีลธรรม	๑
๙. ขาดความร่วมมือจากผู้บริหารท้องถิ่น	๒

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า แนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่พบมาก ๓ อันดับแรก คือ จัดฝึกอบรมวิทยากรให้มีความรู้ความสามารถด้านต่างๆ , ควรจัดสรรงบประมาณมากขึ้นและชัดเจน, ประชาสัมพันธ์บอกข่าวให้ชาวบ้านรู้จะได้ตื่นตัวหาความรู้ โดยมีค่าความถี่ (๕, ๓, และ ๔) ตามลำดับ

แนวทางส่งเสริมด้านพัฒนาชุมชนและสังคม ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๒๔
 ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงแนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านพัฒนาชุมชนและสังคม

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	ความถี่
๑. ส่งเสริมให้เรียนรู้และปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑
๒. ติดต่อประสานงานประชุมตามวาระเป็นประจำระหว่างผู้นำชุมชนกับวัด	๓
๓. ให้ความรู้ถึงโทษของยาเสพติดเป็นประจำสม่ำเสมอ	๑
๔. ควบคุมการแตกแยกทางความคิดให้น้อยลง	๑
๕. จัดอบรมระบอบประชาธิปไตยให้ชุมชนมีความรู้มากขึ้น	๑
๖. ประชาสัมพันธ์การกำจัดขยะมูลฝอยให้เขารักความสะอาด	๑
๗. ควบคุมจัดสรรงบประมาณสนับสนุน	๔
๘. ให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น	๕
๙. ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น	๒
๑๐. ส่งเสริมการฝึกอาชีพ มีงานทำ	๑
๑๑. เน้นการจัดกิจกรรมในวันหยุดราชการด้านความสามัคคี	๑

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า แนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของ
 พระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านพัฒนาชุมชนและสังคม ที่พบมาก ๓ อันดับแรก คือ ให้ประชาชน
 ในชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น , ควบคุมจัดสรรงบประมาณสนับสนุน, ติดต่อประสานงานประชุมตาม
 วาระเป็นประจำระหว่างผู้นำชุมชนกับวัด โดยมีค่าความถี่ (๕, ๔, และ ๓) ตามลำดับ

แนวทางส่งเสริมด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังแสดงตาม
ตารางที่ ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงแนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟู
วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	ความถี่
๑. ส่งเสริมการฝึกสวดมนต์ให้พระก่อนนอน	๑
๒. เอื้อเฟื้อสถานที่จัดกิจกรรมชุมชน	๑
๓. จัดงานประเพณี สงกรานต์ ลอยกระทง	๓
๔. ควรเพิ่มงบประมาณให้มากกว่านี้	๑
๕. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายวัฒนธรรมต้องเข้ามาดูแลแนะนำให้ชุมชนเรียนรู้เข้าใจ	๓
๖. ฝึกอบรมเยาวชนให้เรียนรู้ด้านศาสนพิธีฟื้นฟูวัฒนธรรมเก่าๆ	๔
๗. เวียนเทียนในวันสำคัญสำคัญทางศาสนา	๑
๘. จัดตักบาตรเทโวโรหณะช่วงออกพรรษาให้ทุกวัดทำ	๑
๙. สรรหาคนรุ่นเก่าที่ยังมีความรู้ทางวัฒนธรรมรวบรวมความรู้ให้เป็นระบบ บันทึกและเผยแพร่ข้อมูล	๒
๑๐. ต้องให้เจ้าอาวาสเป็นผู้ริเริ่มทำเป็นหลัก	๑
๑๑. ส่งเสริมด้านดนตรีและศิลปะพื้นบ้านแก่เยาวชน	๑
๑๒. จัดงานประจำปีให้มากขึ้นเพื่อดึงคนเข้าวัด	๑
๑๓. ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆให้มากขึ้น	๖

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า แนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของ
พระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่พบมาก ๔ อันดับ
แรก คือ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆให้มากขึ้น , ฝึกอบรมเยาวชนให้เรียนรู้ด้านศาสนพิธี
ฟื้นฟูวัฒนธรรมเก่าๆ, ผู้ที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายวัฒนธรรมต้องเข้ามาดูแลแนะนำให้ชุมชนเรียนรู้เข้าใจ
และจัดงานประเพณี สงกรานต์ ลอยกระทงโดยมีค่าความถี่ (๖, ๔, ๓และ๓) ตามลำดับ

แนวทางส่งเสริมด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๒๖
 ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงแนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	ความถี่
๑. จัดนิทรรศการของเก่าเพื่อให้เยาวชนมีจิตอนุรักษ์	๑
๒. ประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของวัดและศาสนา	๓
๓. จัดแนะนำให้ประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมประเพณีของชาวมอญที่มีถิ่นฐานไกลจากวัด	๑
๔. ส่งเสริมการจัดหาอุปกรณ์ในการเรียนรู้เช่นคอมพิวเตอร์	๕
๕. ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมให้เห็นความสำคัญ	๔
๖. ส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมชาติของนักเรียนและเยาวชน	๑
๗. วัดจัดแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น	๓
๘. สรรหาบุคลากรดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้และผู้ดูแล	๑

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า แนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ที่พบมาก ๓ อันดับแรก คือ ส่งเสริมการจัดหาอุปกรณ์ในการเรียนรู้เช่นคอมพิวเตอร์ , ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมให้เห็นความสำคัญ, ประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของวัดและศาสนา โดยมีค่าความถี่ (๕, ๔, และ ๓) ตามลำดับ

แนวทางส่งเสริมค่านันทนาการ ดังแสดงตามตารางที่ ๔.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงแนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอริยาศัย ค่านันทนาการ

แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอริยาศัย	ความถี่
๑. จัดหางบประมาณสนับสนุนให้มากขึ้น	๖
๒. ควรมีการรับบริจาคอุปกรณ์การกีฬาเพื่อเยาวชนในชุมชน	๒
๓. ควรมีบุคลากรที่มีความเข้าใจในการพัฒนาสุขภาพ	๒
๔. เอื้อเฟื้อสถานที่วัดเพื่อออกกำลังกาย	๓
๕. สร้างสนามกีฬาหรือลานอเนกประสงค์ภายในวัดมากขึ้น	๔
๖. จัดโครงการออกกำลังกายทุกวันอาทิตย์	๑

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า แนวทางส่งเสริมในการจัดการศึกษาตามอริยาศัยของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีค่านันทนาการ ที่พบมาก ๓ อันดับแรก คือ จัดหางบประมาณสนับสนุนให้มากขึ้น, สร้างสนามกีฬาหรือลานอเนกประสงค์ภายในวัดมากขึ้น, เอื้อเฟื้อสถานที่วัดเพื่อออกกำลังกาย โดยมีค่าความถี่ (๖, ๔, และ ๓) ตามลำดับ